

Open brief aan College van B en W en aan de gemeenteraad van Rotterdam

Betr.: Wijk aan zet

Beter een wijkcentrum dan een wijkraad

De Rotterdamse wethouder Vermeij (wijken en economie) stelt voor om wijkraden in te stellen. Wijkvertegenwoordigers worden daarbij gekozen op persoonlijke titel en niet namens een politieke partij. De wijkraden moeten samen met een ambtelijke wijkmanager een plan maken voor de wijk en het budget voor bewonersinitiatieven verdelen.

De wethouder verwijst bij haar voorstel naar de traditie van bewonersparticipatie in Rotterdam. Deze historie met wijkorganen, bewonersorganisatie en opbouwwerk is gedocumenteerd op de website opbouwwerkinrotterdam.nl. Zijn er lessen te trekken uit deze geschiedenis van ruim vijftig jaar? Als redacteur van de website formuleer ik enkele discussiepunten bij het voorstel Wijk aan zet vanuit de opbouwwerk-traditie.

Er zijn veel bewonersinitiatieven in wijken voor meer groen, veilige speelplekken, zonne-energie, aanschuifmaaltijden, behoud van sociale huurwoningen enz. Deze initiatieven kunnen worden versterkt door onderlinge uitwisseling, een journalistieke wijkkrant, opbouwwerk-ondersteuning en programma's om al doende te leren. Dat kan worden geboden door het oprichten van wijkcentra, bestuurd door mensen uit de kring van bewonersinitiatieven.

gemeenteraad

Politieke partijen en de gemeenteraad spelen geen rol in de voorstellen van de wethouder. Dat is een onbegrijpelijke blinde vlek. Over wonen, duurzaamheid en zorg, centrale kwesties waarmee bewoners/burgers worden geconfronteerd, bestaan grote politieke tegenstellingen. Discussies in wijken zijn vaak ook politieke discussies.

Gemeenteraadsleden moeten als volksvertegenwoordigers deelnemen aan die discussies. Middel daarvoor zijn raadscommissies voor wijken, aangevuld met burgerraadsleden. Wijk-wethouders kunnen in de commissies door bewoners ter verantwoording worden geroepen voor het beleid en functioneren van gemeentelijke diensten. Het is een stimulans en stok achter de deur voor een wijkgerichte organisatie van het gemeentelijk apparaat.

In de raadscommissies kunnen politieke partijen zich ook profileren als de organisaties waarmee je als burger invloed kunt uitoefenen op het gemeentelijk beleid.

Het kiezen van vertegenwoordigers voor de wijkraden op persoonlijke titel zal leiden tot campagnes via sociale media. Dat draagt niet bij aan een open publiek debat. Campagnes op sociale media kunnen eenvoudig worden gekaapt worden door niet-democratische belangengroepen.

Het werk van de voorgestelde wijkraad bestaat uit veel vergaderen, overleggen en afstemmen met gemeentelijk beleid op verschillende terreinen. Dat vraagt bestuurlijk ingestelde personen, doeners en initiatiefnemers zullen afvallen. Een nieuw vergadercircuit

in de wijk draagt niet bij aan de dynamiek van bewonersinitiatief en aan het vergroten van de deelname van minder zelfredzame bewoners.

Een taak voor opbouwwerkers was om het open en democratisch karakter van wijkorganisatie te bevorderen en om steun te bieden aan 'het zwakste belang'. In wijkcentra die worden bestuurd door personen uit de kring van bewonersinitiatieven kunnen deze waarden worden verankerd.

wijkvertegenwoordigers

De wethouder verwijst naar de medezeggenschap van bewoners in de jaren 70 en 80. De bewonersorganisatie trad toen op als wijkvertegenwoordiger van de bewoners en was onderhandelingspartner van de gemeente in de projectgroepen stadsvernieuwing. Dit was mogelijk omdat het programma 'bouwen voor de buurt' toen een breed draagvlak had, in de wijken en in de politiek.

De raadscommissie Stadsvernieuwing, omgedoopt tot Stuurgroep Stadsvernieuwing, fungeerde als scheidsrechter bij conflicten tussen bewoners, gemeentelijke diensten en politiek. Bewonersorganisaties verkregen het recht op eigen onafhankelijk ondersteuning door volkshuisvesters en opbouwwerkers. De vergaderingen van de stuurgroep vormden het podium voor politieke strijd, met grote belangstelling van bewoners en raadsleden die wisten wat er speelde in wijken.

Na het beëindigen van het programma voor stadsvernieuwing ontstond in de jaren 80 en 90 een versplintering van belangen. Bewonersorganisaties konden niet langer spreken 'namens de wijk' en veranderden in platforms van verschillende groepen. Het opbouwwerk ging als onafhankelijke 'derde' ondersteuning bieden aan bewonersinitiatieven rond schoon, heel en veilig. En aan initiatieven voor een vreedzaam samen wonen en samen leven in buurten en straten met bewoners van diverse komaf.

Ook anno 2021 bestaan veel tegenstellingen en verschillende belangen in wijken. Kunnen gekozen wijkraadsleden 'de wijk' vertegenwoordigen? Het ontwikkelen van breed gedragen standpunten vraagt om intensieve discussies met verschillende bewonersgroepen en instellingen. De voorgestelde wijkraad is daarvoor niet toegerust.

Mijn conclusie: beter een wijkcentrum dan een wijkraad. Raadscommissies voor wijken en wijkwethouders kunnen de bestuurlijke taken van gebiedscommissies overnemen.

Anne van Veenen, redacteur opbouwwerkinrotterdam.nl

8 juni 2021